

חנוכה - יום העצמאות של בית שני

(1) ספר המקבים: "ויוודע לאנשי המלך ולצבאות שהיו בירושלים בעיר דוד כי ירדו אנשים אשר בזו למצוות המלך אל מסתורים במדבר. וירדפום רבים ושיגום ויחנו נגדם במלחמה ביום השבת ויאמרו אליהם: עד הנה! צאו ועשיתם כדבר המלך וחיייתם. ויאמרו: לא נצא ולא נעשה את דבר המלך לחלל את יום השבת. וימהרו לעשות מלחמה עליהם, ולא השיבו להם ולא ירו בהם אבן ולא סגרו את המסתורים. ויאמרו: נמות כולנו בתומנו. עדים עלינו השמים והארץ כי בלא משפט ישמידנו. ויקומו עליהם למלחמה וימותו הם ונשיהם וטפם ומחניהם כאלף נפש אדם. וידע מתתיהו וידידו ויתאבלו עליהם עד מאד. ויאמרו איש אל רעהו: אם נעשה כולנו כמו שעשו אחינו ולא נלחם בגויים על נפשנו ועל חוקינו עד מהרה יכריתונו מעל האדמה. ויוועצו ביום ההוא לאמר: כל איש אשר יצא עלינו למלחמה ביום השבת נלחם בו ולא נמות כולנו כמו שמתו אחינו במסתורים".

(2) ספר הניאל ח, א-ח: "בשנת שלוש למלכות בלאשצר המלך חזון נראה אלי... ואשא עיני ואראה ונהנה אל אָחָד... מנגח ימה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין מציל מידו... ונהנה צפיר העזים בא מן המערב על פני כל הארץ... ויך את האיל וישבר את שתי קרניו ולא היה כח באיל לעמד לפניו וישליכהו ארצה ויך מסהו ולא היה מציל לאיל מידו: וצפיר העזים הגדיל עד מאד וכעצמו נשברה הקרן הגדלה ותעלנה חזות ארבע תחתיה לארבע רוחות השמים".

(3) מלבי"ם שם: "ואשא עיני ואראה, והנה איל" - הוא מלכות מדי ופרס... 'ראיתי את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה' - כי דרוש ואחריו כורש והמלכים שמלכו אחריו כבשו ארצות רבות... 'והנה צפיר העזים' - הוא מלכות יון... 'וצפיר העזים הגדיל עד מאד' - מלכות יון הרחיבה ממשלתה על כל העולם, וכעצמו נשברה הקרן הגדולה - שאלכסנדר מת מעצמו בחצי ימיו, ותעלנה חזות ארבע תחתיה - שנחלקה מלכותו אחרי מותו לד' ראשים, לארבע רוחות השמים".

(4) ספר המקבים: "וכאשר ראו את המחנה הבא לקראתם, ויאמרו ליהודה: איך נוכל אנחנו המעטים להילחם בהמון עצום כזה?... ויאמר יהודה: קל הוא להסגיר מעטים ביד רבים ואין הבדל לפני השמים להושיע ברבים או במעטים. כי לא ברוב חיל הוא ניצחון במלחמה, כי אם מן הרוח. והם באים עלינו ברוב גאווה ופשע להשמיד אותנו, ואת נשינו וטפנו, ואנחנו נלחמים על נפשותינו ועל חוקינו".

(5) רמב"ם משנה תורה, הלכות חנוכה ג, א-ג: (א) בבית שני כשמלכו יון גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו וטהרות וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלהי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני: (ב) וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בחמשה ועשרים בחדש כסלו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור: (ג) ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס וימים אלו הן הנקראין חנוכה:

(6) ספר הרוקח, הלכות סוכות, עמ' קיז: "בסוכות תשבו ששבו שבעה ימים כי בסוכות הושבתי את בני" בצאתי אותם מארץ מצרים - כשצרו על ארץ האמורי של סיחון ועוג ועל כרכים שבארץ כנען אז ישבו ישראל בסוכות, כמו שכתוב 'ארוץ וישראל ויהודה יושבים בסוכות' כי בשדה היה מסכך עליהן עד שכבשו רבת בני עמון. כך ישראל עד שכבשו ארץ כנען. וזהו 'כי בסוכות הושבתי את ישראל' - שצרים על האומות. וכל זמן שלא כבשו וחלקו קורא 'ציאת מצרים'... וזהו 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות' - שלא יחשבו מאבותינו אברהם ויצחק ויעקב אנו יושבים בארץ אלא ידעו שיצאו ממצרים וצרו על הערים ונתנם ביד ישראל".